

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2025-08-26

§ 134 Dnr MKN-2025-12076

Yttrande till Klimat- och näringslivsdepartementet över remiss Betänkandet En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem (SOU 2025:14), KN2025/01042

Beslut

Miljö- och klimatnämnden skickar över yttrande över remiss Betänkandet En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem (SOU 2025:14), i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 1, till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Handlingar

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2025-08-15 med bilagor

Handlingar skickas till

Klimat- och näringslivsdepartementet

Dag för justering

2025-08-29

Vid protokollet

Sekreterare

Jenny Magnusson

Ordförande

Klara Holmin (MP)

Justerande

Tomas Holst (D)

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla 2025-08-29.

Datum 2025-08-26
Diarienummer 2025-12076

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande till Klimat- och näringslivsdepartementet över remiss Betänkandet En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem (SOU 2025:14), KN2025/01042

Klimat- och näringslivsdepartementet har skickat remissen till Göteborgs Stad för yttrande senast den 31 augusti 2025. Stadsledningskontoret har skickat remissen vidare till Miljö- och klimatnämnden i Göteborgs Stad som fått i uppdrag att svara direkt till departementet.

Miljö- och klimatnämnden i Göteborgs Stad vill genom miljöförvaltningen lämna följande synpunkter.

Miljöförvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen ställer sig positiv till betänkandet från Miljöstraffutredningen med dess förslag som vi bedömer sannolikt kommer att leda till att människors hälsa och miljön får ännu starkare rättsligt skydd och att verktygen för oss som kommunal tillsynsmyndighet att arbeta med miljöbalkens syfte och mål förbättras. Förslagen ger sammantaget mer möjligheter och verktyg att förebygga, upptäcka, utreda, beivra samt motverka oseriösa aktörer, multikriminella och organiserade nätverk vilket är positivt.

Det är en viktig utgångspunkt som utredningen har i att de allvarligaste miljöbrotten och återupprepade överträdelser ska leda till straff i fler fall och att skärpningarna, bättre än idag, speglar brottslighetens allvar och blir mer avskräckande.

Det är positivt att det tydliggörs för miljöbrott att straffansvar inträder vid så kallad abstrakt fara.

Förslag om ställande av ekonomisk säkerhet

Av betänkandet framgår att det finns ett fåtal bestämmelser i miljöbalken som berör de ekonomiska förutsättningarna för en sökande i form av ställande av ekonomisk säkerhet. För vissa typer av verksamhet behöver verksamhetsutövaren alltid ställa ekonomisk säkerhet. Ett sådant exempel är täktverksamheter där tillstånd endast får ges om tillståndet förenas med en skyldighet att ställa säkerhet för uppfyllandet av de villkor som ska gälla för tillståndet. Detsamma gäller tillstånd till en verksamhet som omfattar deponering av avfall, eller en verksamhet som omfattas av krav på en avfallshanteringsplan för utvinningsavfall. Den generella bestämmelsen i 16 kap. miljöbalken syftar till att avsätta medel för en eventuell miljöskada eller återställande efter avslutad verksamhet medan de specifika bestämmelserna i 15 kap. miljöbalken syftar till att ställa säkerhet för fullgörandet av de skyldigheter som gäller för verksamheten. Enligt utredningens bedömning är det en brist i nuvarande lagstiftning att medel för drift av verksamhet inte

kontrolleras eller får betydelse vid en prövning om tillstånd eller vid en anmälan. Ett krav på att avsätta medel för drift av verksamhet borde kunna gälla för flera miljöfarliga verksamheter. Det låg dock utanför utredningens uppdrag att lämna förslag i fråga om ställande av säkerhet.

Betänkandet ger tre realistiska exempel på kostnader i samband med oseriös hantering av olika typer av avfall; nedgrävt bygg- och rivavfall, en bullervall av giftiga massor samt dumpning av batteriavfall. Samtliga räkneexempel är i storleksordningen på tiotals miljoner som drabbar samhället där verksamhetsutövarna ofta ansökt om eller försatts i konkurs. Kostnaderna antas vara svårbedömda då det inte finns statistik att utgå från men framför allt vara i underkant sett till sammantagna kostnader för miljön, tillsynsmyndigheter, rättsväsendet och saneringar för att återställa just miljön.

Miljöförvaltningen bedömer att på samma sätt som förslag om vandelsprövning utgör en slags grindvakt mot oseriösa verksamhetsutövare så kan krav på säkerheter, pant eller försäkringar vara ett, både rimligt och lämpligt, skydd för kommuner och det allmänna mot ekonomisk skada som bör utvecklas. Mot bakgrund av detta så förordar miljöförvaltningen att departementet överväger att genom tilläggsuppdrag eller på annat vis låta utreda möjligheter och förslag att utveckla även denna del av miljölagstiftningen ytterligare som nödvändigt komplement till övriga åtgärder.

Beslag

Utredningen lyfter att användning av tvångsmedlet beslag ofta är en förutsättning för en effektiv brottsutredning men med nackdelen att de i vissa fall kan vara förenade med höga kostnader vilka betalas av staten. Tvångsmedlet beslag används exempelvis idag vid beslag av djur. Av miljöbalken 26 kap. framgår att en tillsynsmyndighet får besluta att rättelse ska ske på den felandes bekostnad. Det innebär att någon annan än verksamhetsutövaren vidtar de åtgärder som behövs.

Miljöförvaltningen kan inte i betänkandet se att effektiviteten i beslag som kompletterande verktyg ytterligare bedömts, men föreslår att potentialen och möjligheten till beslag på felandes bekostnad skulle kunna utredas vidare i ett eventuellt fortsatt arbete.

Delgivning

En av många svårigheter som miljöinspektörer möter är att oseriösa verksamhetsutövare motverkar eller förhindrar tillsyn och tillsynsåtgärder genom att göra sig okontaktable och undvika delgivning. Även om tillsynsmyndigheterna har många verktyg för att genomföra sitt uppdrag blir ett beslut som inte kan delges verksamhetsutövaren verkningslöst. För en effektivare miljöbalkstillsyn bedömer miljöförvaltningen att det även behöver ske ett fortsatt arbete för utveckling och effektivisering av delgivning av beslut, exempelvis genom att Polismyndigheten tilldelas mer resurser för att snabbt kunna genomföra stämningsmannadelgivningar.

Ärendet har handlagts av:

Marco Bongiovanni
Utredare

E-post: marco.bongiovanni@miljo.goteborg.se
Telefon: 031-368 37 46